

Richard Wright (1908-1960)
Haiku: This Other World

Richard Wright saját magáról készített fényképei, Normandia, 1959.

Haikuvilág

Terebess Gábor fordításai

Modern nyugati haiku, Orpheusz Kiadó, Budapest, 2005, 179-205. oldal

Wright, az amerikai néger irodalom vezéralakja csak halála előtt másfél évvel kezdett haikukat írni, párizsi emigrációjában. Az elkészült 4000 versből még ő maga válogatott ki egy kötetre valót (817-et) *Haiku: Egy más világ* címmel. Csaknem negyven év múlva, 1998-ban adták ki először. (A lefordított 129 haikuvers számozása e kötet sorszámainra utalnak.)

Két legismertebb regénye, a *Native Son*, 1940 (*Meghajszolt vad*, 1941), és a *Black Boy*, 1945 (*Feketék és fehérek*, 1948) magyarul is megjelent.

1

I am nobody:
A red sinking autumn sun
Took my name away.

Egy senki vagyok –
A lebukó őszi Nap
Ellopta nevem.

3

Keep straight down this block,
Then turn right where you will find
A peach tree blooming .

A ház sarkánál
Fordulj jobbra: virágzik
Az őszibarack.

7

Make up you mind, Snail!
You are half inside your house,
And halfway out!

Dönts végre, csiga,
Félig a házadban vagy,
Félig meg kint vagy!

11

You moths must leave now;
I am turning out the light
And going to sleep.

Elég, molylepkék,
Leoltom a villanyt és
Megyek aludni.

16

All right, You Sparrows;
The sun has set and you can now
Stop your chattering!

Jól van, verebek;
Lement a nap, vége a
Csivitelésnek!

18

Sparrow's excrement
Becomes quickly powdery
On sizzling pavements.

2

Verébpotyadék
Porrá szárad rögtön
A forró kövezeten.

20

The dog's violent sneeze
Fails to rouse a single fly
On his mangy back.

Hiába prüsszent
A kutya, légy se rebben
Rühes hátáról.

21

On winter mornings
The candle shows faint markings
Of the teeth of rats.

Téli reggelek
Patkányfog finom karca
A gyertyacsonkon.

22

With a twitching nose
A dog reads a telegram
On a wet tree trunk.

Szimatoló orral
Sürgönyt olvas a kutya
Vizelt fa törzséről.

24

The webs of spiders
Sticking to my sweaty face
In the dusty woods.

A poros erdőn
Pókhálók ragadtak
Izzadt orcámra.

30

A bloody knife blade
Is being licked by a cat
At hog-killing time.

Véres késpengét
Nyalogat a macska
Ma disznót öltek.

31

In the falling snow
A laughing boy holds out his palms
Until they are white.

Hull a hó. Egy srác
Vígán tartja fel tenyerét,
Míg fehér nem lesz.

50

One magnolia
Landed upon another
In the dew-wet grass.

Magnóliavirág
Magnólián landolt
Harmatos fűben.

51

As the sun goes down,
a green melon splits open
And juice trickles out.

Ahogy lemegy a Nap,
Egy sárgadinnye széthasad,
Kicsordul a leve.

53

A sparrow's feather
On a barb of rusty wire
In the sizzling heat.

Verébtoll akadt
Rozsdás drót szögére –
Perzselő hőség.

57

Sleety rain at night
Seasoning swelling turnips
With a tangy taste.

**Ónos éjeső
Fűszerezi a retket,
Hogy erős legyen.**

58

Heaps of black cherries
Glittering with drops of rain
In the evening sun.

Feketecseresznye
Halma esőtől ragyog,
Alkonyi fényben.

67

The day is so long
That even noisy sparrows
Fall strangely silent.

Hosszúra-nyúlt nap
Furcsán elcsitultak a
Lármás verebek.

75

Spring begins shyly
With one hairpin of green grass
In a flower pot.

Félénk egy tavasz:
Hajtúnyi zöld fűszál a
Virágcserepben.

78

An apple blossom
Trembling on a sunlit branch
From the weight of bees.

Napfényes ágon
Méhek terhétől reszket
Egy almavirág.

93

Leaving its nest,
The sparrow sinks a second,
Then opens its wings.

Veréb zuhan ki
Fészkéből, egy másodperc,
Majd szárnyat bont.

95

Like a fishhook,
The sunflower's long shadow
Hovers in the lake.

Mint halászsínór,
Napraforgó hosszú árnya
Pásztáz a tapon.

97

In the setting sun,
Each tree bud is clinging fast
To drying raindrops.

Lebukik a nap,
Minden rügy kapaszkodik
Egy esőcseppbe.

101

Quickly vanishing,
The first drops of summer rain
On an old wood door.

Mindjárt elpárolog
Nyáreső első cseppje
A fakapuról.

117

The crow flew so fast
That he left his lonely caw
Behind in the fields.

A varjú elszállt,
Magányos káromása
Lemaradt a mezőn.

120

Crying and crying,
Melodious strings of geese
Passing a graveyard.

A sírkert fölött
Vadludak hosszú füzérei
Szólongatnak.

134

One autumn evening
A stranger enters a village
And passes on through.

Egy őszi estén
Idegen érkezik a faluba
És megy is tovább.

142

A wounded sparrow
Sinks in clear cold lake water,
Its eyes still open.

A jeges tóba
Sebesült veréb merül
A szeme még néz.

144

Amidst the flowers
A China clock is ticking
In the dead man's room.

Virágok között
Porcelán óra ketyeg
A halottas szobában.

171

With indignation
A little girl spans her doll, –
The sound of spring rain.

Kislány a babát
Elfenekeli mérgesen –
Kopog az eső.

172

The scarecrow's old hat
Was flung by the winter wind
Into a graveyard.

Madárijesztő
Kalapját viszi a szél
A temetőbe.

175

Coming from the woods,
A bull has a lilac sprig
Dangling from a horn.

Ligetből jövet,
Orgonavirág lifeg
A bika szarván.

179

The summer moonlight
Gleams upon a blacksmith's forge,
And cools red embers.

Nyári holdvilág
Besüt a kovácsműhelybe,
A parazsat húti.

183

All the city's bells
Clang deafeningly this midnight,
Frightening the New Year!

Kong siketítón,
Éjfélűt minden harang,
Elíjed az Újév!

184

No birds are flying;
The tree leaves are still as stone, –
An autumn evening.

Madár se repdes,
Kő a levél, nem rezdül –
Őszi alkonyat.

187

In an old woodshed
The long points of icicles
Are sharpening the wind.

Régi kalyibán
Hosszú, hegyes jégcsapok
Élezik a szelet.

191

Little boys tossing
Stones at a guilty scarecrow
In a snowy field.

A havas mezőn
Bűnös madárijesztőt
Köveznek a fiúk.

193

Standing patiently,
The horse grants the snowflakes
A home on his back.

Türelmesen áll
A ló, helyet ad hátán
A hópolyheknek.

196

Tossing all day long,
The cold sea now sleeps deeply
On a bed of stars.

Háborgott egész nap
Most mélyen alszik a tenger
Csillagágyon.

200

A silent spring wood:
A crow opens its sharp beak
And creates a sky.

Tavaszi erdő
Egy varjú kinyitja csőrét
S megteremti az eget.

202

A cock's shrill crow
Is driving the spring dawn stars
From out of the sky.

Kukorékolás
Úzi a csillagokat
Hajnali égről.

212

From the skyscraper,
All the bustling streets converge
Towards a spring sea.

Felhőkarcolók alól
Tavaszi tengerbe tart
Mind a zsibongó utca.

214

While plowing the earth,
All my crows are visiting
A neighboring farm.

Míg földet szántok,
Minden varjúm a szomszéd
Farmra látogat át.

217

Surely that spring moon,
So yellow and so fragile,
Will crack on a cloud!

Tavaszi hold,
Oly sápadt és törékeny,
Felhőn is reped.

222

Holding too much rain,
The tulip stoops and spills it,
Then straightens again.

Esővel teli

Tulipán – hajol, loccsant,
Újra kihúzza magát.

226

Like a spreading fire,
Blossoms leap from tree to tree
In a blazing spring.

Mint a tűz, terjed

A virág fáról fára –
Lángol a tavasz.

228

The sudden thunder
Startles the magnolias
To a deeper white.

Mennydörgés hirtelen
Fehérebbé sápasztja
A magnóliákat.

243

Leaving the doctor,
The whole world looks different
this autumn morning.

Orvostól jövet
Egyszerre más lett a világ,
Őszi reggelen.

254

I almost forgot
To hang up an autumn moon
Over the mountain.

Az őszi holdat

Majdnem elfelejtettem
A hegy fölé lógatni.

272

They smelt like roses;
But when I put on the light,
They were violets.

Rózsaiilat száll –
Felgyújtom a villanyt
S ibolyát látok.

288

A freezing morning:
I left a bit of my skin
On the broomstick handle.

Fagyasztó reggel:
**Otthagytam a seprűnyélen
Bőröm egy cafatját.**

301

A spring sky so clear
That you feel you are seeing
Into tomorrow.

Tavaszi égbolt
Olyan tiszta, szinte
Ellátsz holnapig.

303

A balmy spring wind
Reminding me of something
I cannot recall.

Mire emlékeztet
A balzsamos tavaszi szél,
Rá kéne jönnöm.

307

I feel autumn rain
Trying to explain something
I do not want to know.

Mit is magyaráz
Az őszi eső – nem vagyok
Rá kíváncsi.

334

A lakeshore circus:
An elephant trumpeting
Waves on blue water.

Tóparti cirkusz:
Egy elefánt hullámot
Trombitál a vízre.

365

The Christmas season:
A whore is painting her lips
Larger than they are.

Karácsonyi évad:
A szajha nagyobbra festi száját,
Mint amekkora.

368

While she undresses,
A spring moon touches her breasts
For seven seconds.

**Míg levetkőzik,
Keblein tavaszi hold időz**
Hét másodpercre.

370

The baby's hiccough
Dies down and the hum of flies
Fills the sunny room.

Csecsemőcsuklás.
Eláll. Most légyzűmmögés
Tölti be a szobát.

371

A peg-legged man
Stumps about in the garden,
Pruning the roses.

Falábú ember
Kipeg-biceg a kertben,
A rózsát metszi vissza.

375

The first day of spring:
The servant wears her blonde hair
In a new manner.

**Tavaszi első napja,
Szőke haját a cselédlány**
Újmódin fésüli.

382

A valley village
Lies in the grip of moonlight:
How lonely it is.

Falu a völgyben,
Fogva tartja a holdfény.
Micsoda magány!

407

In a light spring rain
An old woman is spitting
Into a handkerchief.

Tavaszi zápor –
Öregasszony köpdös
Zsebkendőjébe.

408

A dead mouse floating
Atop a bucket of cream
In the dawn spring light.

Sajtár tej fölén
Tavaszi hajnalfényben
Döglött egér úszik.

412

In this rented room
One more winter stands outside
My dirty window pane.

Bérelt szobám –
Újabb tél rekedt kívül
Piszkos ablakán.

422

My cigarette glows
Without my lips touching it, –
A steady spring breeze.

Cigarettám izzik,
Pedig ajkam hozzá sem ér –
Tavaszi szellő.

423

Settling on the screen
Of the crowded movie house,
A white butterfly.

Zsúfolt moziban
Filmvászonra repült
Egy fehér lepke.

425

An empty sickbed:
An indented white pillow
In weak winter sun.

Üres betegágy,
Süppedt a fehér párna,
Bágyadt téli nap.

427

While crows are cawing,
Poppies are dutifully
Deepening their red.

Varjúk kárognak,
Mélyebben elpirulnak
A pipacsok.

436

A nude fat woman
Stands over a kitchen stove,
Tasting applesauce.

**Pőre, kövér nő,
A tűzhely fölé görnyed,
Almaszószt kóstol.**

448

A washerwoman
Dyes a tub of water blue, –
The sunlit spring wind!

**Teknő vizében
Kékítőt old egy mosónő.
Tavaszi szél fúj.**

450

In a barbershop
The stench of soap and hair, –
A hot summer day!

**Borbélyműhelyben
Szappan- és hajszag terjeng –
Forró nyári nap!**

455

The green cockleburs
Caught in the thick wooly hair
Of the black boy's head.

A néger fiú –
Zöld bojtorján ragadt
Gyapjas hajába.

459

I am paying rent
For the lice in my cold room
And the moonlight too.

Fizetem a bért,
Tetű is jár érte,
Meg holdfény is.

461

Entering my town
In a heavy fall of snow,
I feel a stranger.

Hazautaztam.
A sűrű hóesésben
I degen a város.

468

I have lost my way
In a strange town at night, –
A sky of old cold stars.

Eltévedtem éjjel
Egy idegen városban –
Hideg csillag-ég.

477

On a bayonet,
And beyond the barbs of wire, –
a spring moon at dawn.

Bajonett hegyén,
Szögesdrótok megett:
A tavaszi hold.

481

Shut in the ice box,
A cricket chirps sleepily
In an alien winter.

Jégszekrénybe zárt
Tücsök cirreg álmosan,
I degen télben.

482

At a funeral,
Strands of filmy spider webs
On coffin flowers.

Ravatalozó –
Halotti virágcsokron
Pókhálósálak.

500

The sport stadium:
Every seat is taken
By whirling snowflakes.

A stadionban
Hópelyhek kavarnak,
S helyet foglalnak.

504

Across the table cloth,
Ants are dragging a dead fly
In the evening sun.

Az abroszon át
Legyet vonszolnak a hangyák,
Hanyatlík a nap.

518

Creamy plum blossoms:
Once upon a time there was
A pretty princess...

Szilvavirágok:
Hol volt, hol nem volt egyszer,
Egy szép hercegnő...

521

Just enough of snow
To make you look carefully
At familiar streets.

Kis hó is elég,
Hogy éberebben figyeld
Az ismerős utcát.

526

The arriving train
All decorated with snow
From another town.

Érkező vonat,

Felhavazták szépen
Egy másik városban.

530

My shadow was sad
When I took it from the sand
Of the gleaming beach.

Elszomorodott
Árnyékom. Felhoztam
A csillogó tengerpartról.

552

A small spring island
Is being measured by a
Ribbon of ship smoke.

Apró szigetet
Mércskél egy hajó
Füstszalagja.

554

The summer rainstorm
Drenches chickens in the fields,
Making them smaller.

Nyári zivatar
Áztatja a csirkéket,
Kisebbek lettek.

555

So cold it is now
That the moon is frozen fast
To a pine tree limb.

Olyan hideg lett,
A hold hozzáfagyott
Fenyő ágához.

556

The big light in the fog
Was but a little lantern
When we came to it.

Világító fény
A ködben – csak egy lámpás,
Mire odaérünk.

559

In this tiny pond
The great big lake in which
I swam as a boy?

Tócsának tűnik

A nagy tó, hol egykor
Lubickoltam.

571

From across the lake,
Past the black winter trees,
Faint sounds of a flute.

A tavon túlról

Télfekete fák felől

Átsír a sípszó.

579

Amid the daisies
Even the idiot boy
Has a dignity.

Margaréták közt
A félnótás fiú is
Méltóságteljes.

580

My cold and damp feet
Feel as distant as the moon
On this autumn night.

Hideg és nyirkos
Talpam messze, mint a hold –
Őszi éjszaka.

582

A limping sparrow
Leaves on a white window sill
Lacy tracks of blood.

Sánta veréb volt
Fehér ablakpárkányon
Véres csipkenyom.

587

In a damp attic,
Spilling out grains of sawdust,
A wounded rag doll.

Nyirkos padláson
Fűrészpör morzsákat szór
Sebzett rongybaba.

588

For six dark dank years,
A doll with a Christmas smile
In an old shoe box.

Hat sötét év már,
Karácsony-mosolyú baba
Cipősdobozban.

591

A sick cat seeks out
A stiff and frozen willow
Under which to die.

Beteg macska
Merev, fagyott fűzfát keres,
Alatta haljon meg.

592

Sitting in spring rain,
Two forgotten rag dolls,
Their feet in water.

Tavaszi eső,
Két kintfelejtett rongybaba.
Lábuk vízben ázik.

598

The blindman stumbles,
Pauses, then walks slower
Into the autumn night.

Vakember botlik,
Megtorpan, lassan továbbmegy,
Őszi éjszakán .

602

A slow creeping snail;
Moments later I could not
See it anywhere.

Lassan csúszó csiga –
Egy pillanattal később
Sehol se látom.

611

As the popcorn man
Is closing up his wagon,
snow begins to fall.

A pattogatott
kukoricás zárja standját,
Megered a hó .

613

While plucking the goose,
A feather flew wildly off
To look for snowflakes.

Míg libát tépek
Egy szilaj pihe elszáll,
Hópelyhet koslat.

616

The snowball I threw
Was caught in a net of flakes
And wafted away.

Hógolyót dobtam,
Hópehely-hálóba hullt,
Továbbsodorta.

618

High above the ship
On which immigrants sail,
Are departing geese.

Bevándorlókkal
Zsúfolt hajó fölött
Ludak távoznak.

625

The caw of a crow:
On a distant summer field
Goes a silent train.

Varjúkárogás:
A messzi nyári mezőn
Hangtalan vonat fut.

635

An empty seashore:
Taking a long summer with it,
A departing train.

Üres tengerpart:
Elviszi hosszú nyarunk
Az induló vonat.

638

In my sleep at night,
I keep pounding an anvil
Heard during the day.

Álmomban éjjel
Tovább ütöm a vasat,
Mi nappal csengett.

647

Burning out its time,
And timing its own burning,
One lonely candle.

I deje csonkig ég,
S égése méri ki idejét,
Elhagyott gyertyaszál.

658

The naked mountains,
Washing themselves in spring rain
As green fields look on.

Meztelen hegyek
**Esőben mosakodnak,
Zöld mezők nézik.**

667

That sparrow bent dawn,
Its head tucked beneath its wing, –
Sewing a button?

Fejét a veréb
Szárnya alá dugta.
Épp gombot varr?

669

A leaf chases wind
Across an autumn river
And shakes a pine tree.

Őszi folyón át
Szélt kerget a hullt levél
S megráz egy fenyőt.

673

A flood of spring rain
Searching into drying grasses
Finds a lost doll.

Tavaszi eső árja

Játékbabára talált
A száraz fű közt.

686

A darting sparrow
Startles a skinny scarecrow
Back to watchfulness.

Repül a veréb,
Mint a nyíl. Felriasztja
A madárijesztőt.

704

The scarecrow's big sleeves
Advertising in the sun:
Huge, red tomatoes!

Madárijesztő

Tárt karokkal hirdeti:
Szép paradicsom!

711

With solemnity
The magpies are dissecting
A cat's dead body.

Szarkák boncolják
Nagy ünnepélyesen
Egy macska tetemét.

713

The creeping shadow
Of a gigantic oak tree
Jumps over the wall.

Hatalmas tölgyfa
Felkúszó árnyéka
Átugrik a falon.

721

As my anger ebbs,
The spring stars grow bright again
And the wind returns.

Lehiggadt dühöm,
Felragyognak a csillagok
Visszatér a szél.

730

From the cherry tree
To the roof of the red barn,
A cloud of sparrows flew.

Cseresznyefáról
Istálló tetőre
Verébfelhő száll át.

737

In the summer sun,
Near an empty whiskey bottle,
A sleeping serpent.

Nyári napmeleg,
Üres viszkisüveg mentén
Kígyó szendereg.

738

In the burning sun,
A viper's tongue is nudging
A cigarette butt.

Perzselő napon
Vipera nyaldos egy
Cigarettafejet.

762

Droning autumn rain:
A boy lines up toy soldiers
For a big battle.

Őszi eső zúg,
Ólomkatonák sora
Csatára készül.

766

Standing in the snow,
A horse shifts his heavy haunch
Slowly to the right.

Hóban veszteglő ló,
Lassan jobbra billenti
Nehéz tomporát.

774

On my trouser leg
Are still a few strands of fur
From my long dead cat.

Nadrágszáramon
Még van néhány szőrszál
Régholt macskámtól.

776

Empty autumn sky:
The bright circus tents have gone,
Taking their music.

Üres őszi ég,
A cirkuszsátrat fölszedték
Csinnadrattástul.

782

From the dark still pines,
Not a breath of autumn wind
To ripple the lake.

Komor fenyők közt
Őszi fuvalom se kél,
Hogy tavat fodrozzon.

783

I cannot find it,
That very first violet
Seen from my window.

Hová lett? Láttam
Az első szál ibolyát
Az ablakból.

787

This autumn evening
Is full of an empty sky
And one empty road.

Őszi estémet
Betölti az üres országút
És az üres ég.

788

Around the tree trunk,
A kitten's paw is flicking
At an absent mouse.

Fatörzs körül
Nemlétező egeret üldöz
Egy kismacska.

795

A tolling church bell:
A rat rears in the moonlight
And stares at the steeple.

Megkondul a harang,
Patkány hőköl a holdfényben,
A toronyra mered.

809

Why did this spring wood
Grow so silent when I came?
What was happening?

A tavaszi erdő
Mért nő oly halkán, ha jövök?
Mi történt?